Ger
11868
127

WIDENER LIBRARY
HX 1CAH 4

Ger 11868.127

NOV: ANGL: 1650: SIGILL: COLL: HARVARD: CANTAB:
CHRISTO ET ECCLESIÆ

ROBERT TROUP PAINE
TO
HARVARD COLLEGE
A LEGACY
IN HIS NAME BEING APPLIED
IN PART TO AN ANNUAL INCREASE
OF THE LIBRARY

Digitized by Google

coll m8

9723

JVLI PFLVGK, Equitis Saxonici,

epiſtola

AD

PERILLVSTREM atque GENEROSISSIMVM

VITVM LVDOVICVM à SECKENDORFF

VIRVM DE VTRAQVE REPVBLICA MERITISSIMVM,

Præter fata Bibliothecæ Budenſis, librorum quoque in ultima expugnatione repertorum catalogum exhibens.

Sumptu JO. BIELCKII, Bibliop. Jen.

M DC LXXXVIII.

epiſtola

Ger 11868.127

HARVARD
UNIVERSITY
LIBRARY
APR 2 1965

PERILLVSTRI ATQVE GENEROSISSIMO DOMINO,

DOMINO

VITO LVDOVICO à SECKENDORFF,

Dynaſtæ in Oberzenn & Meuſelwitz.

VIRO de utraque Republica optime merito.

S. D. P.

JVLIVS PFLVGK, Eques Saxon.

POſtquam propitia fortuna claram illam Muſarum Tuamque, VIR PERILLVSTRIS, ſedem,

dem, Meuſelvicum dico, mirari, inque ſplendido ſapientiæ templo ſacra facere mihi contigit, diſcedens, neſcio quo fato, Similis, viri optimi, de quo ſuperſtes fama glorioſe loquitur, epitaphium in mentem venit. Nempe accepta hic vir ætatis vacatione, præfectura depoſita vix dimiſſus, VII. annis, quod vitæ ejus fuit reliquum, in otio & quiete exegit, hæc verba moriens ſepulchro inſcribi curavit: Similis hic jacet, cujus ætas quidem multorum annorum fuit, ſeptem tamen duntaxat annis vixit. Tu Simili ſimilis ereptus aulæ fluctibus, poſt tot annorum decurſum, Te Tibi reddidiſti, & nunc demum non Tuo ipſius ſolum, ſed totius etiam orbis eruditi judicio, recte vivere incipis. Vivis hactenus, ſine turbis, Muſis vacans per aliquot annos, utque in poſterum per ſeptem

ptem ſeptenos annos quam feliciſſime vivas, una mecum totus literarum orbis etiam atque etiam exoptat. Atque ſic habebunt literati ornamentum pretioſum, Muſarum cultores aſylum certiſſimum, quo conamina ſua tuto deferre poterunt. Inter hos quidem primus nequaquam ſum, nec tamen poſtremus etiam ero, dum hanc qualemcunque de Bibliotheca Budenſi ſcriptionem, per varia temporum intervalla exercitii gratia conſarcinatam, tanquam primitias animi devoti, Nomini Tuo, & in eo immortalitati ſacratam eſſe jubeo. Superiori anno, eodemque menſe, quo nunc hæc ſcribo, Tibi jam deſtinatus erat hic labor. Sed ecce ſubito rumor ad nos delatus, Clariſſimum Tollium meditari quædam de Bibliotheca Budenſi, manum de tabula eſſe juſſit, niſi noctuas Athenas mittere, & poſt Homerum Iliada ſcribere voluiſ-

ſem. Cum autem Vir ille celeberrimus ſcripto ſuo orbem literarium nondum beaverit, ſchedas ferme disjectas, iterum per otium conquiſivi, & melioribus, quæ ab aliis ſperamus, præmittere volui. Aliorum quoque lectione dignas judicabo, ſi TV illarum non modo lector, ſed & cenſor fueris. Erunt autem tractationis meæ capita, de Bibliothecæ Budenſis fundatore, loco, modo acquirendi, multitudine, fatis, & præcipue fatorum ultimo, deque ipſis illius reliquiis, quas tumultuarius catalogus exhibebit.

Fuit ergò inclyti illius Muſarum delitii author Matthias Corvinus, & bello & pace ſummè clarus, filius Joh. Hunniadis Corvini, quorum cognominum primum accepit ab arce Hunniadum in extrema Tranſylvaniæ ora; alterum verò à vico quo natus eſt, ut communis hactenus opinio tulit. Licet auctor Ano-

nonymus Sinæ & Europæ c. XXXVII. cognomen hoc inditum fuiſſe putet à corvo, qui annulum ſponſalitium matri ejus eripuerit, ſagittisque impetitus, iterum dimiſerit, qua velut nota natalitiâ Matthias poſtmodum à patre Joanne Hunniade fuerit agnitus. Cujus rei fidem fecit ipſe, Corvini cognomine adoptato, & nummo aureo cuſo, (quem Corvinum, vulgo Raber-Ducaten vocant) cujus clypeo inſeruit corvum roſtro annulum tenentem. Acceſſit ſuperſtitio popularis, ut in difficillimo niſu laborantibus, per Hungariam hodieque applicentur Ducati illi ad crura, vulgoque creduntur opitulari multum. Sed quicquid de eo ſit, Matthias, poſtquam fratri Ladislao caput enſe rotatum, captus, Viennam deductus, & in vincula conjectus fuit, tanquam conſcius inſidiarum, quæ Regi pararentur. Mater vero hujus, Heroici certe animi fœmina,

fletibus lamentisque fœmineis haud indulgens , arma contra Regem ſumpſit, Turcarum etiam auxilium, niſi res Procerum interventu compoſita fuiſſet, imploratura. Sed priusquam Matthias noſter ex pacto dimitteretur, Rex ſubita morte extinctus , anno CIƆ CCCC LVII. noſter Pragam migravit , quem Georgius Podiebradius gubernator in cuſtodiam recepit. Interim Hungari avorum Corvini noſtri, optime ſemper de Hungaria meritorum, memores, inſtinctu potiſſimum Michaelis Zylagii avunculi, Regem elegerunt : & numeratis Georgio quinquaginta millibus aureorum redimunt, qui etiam filiam ſuam ei deſpondet, quâ extincta, aliam thori ac regni ſociam ſibi adjunxit Beatricem Aragoniam, Ferdinandi Regis Siciliæ filiam , ex qua nullos liberos ſuſcepit. Itaque noſter ſolenni pompa Alba Regali anno CIƆ CCCC LXIV. coronatus,

tus, unctus atque proclamatus, ita ſe Regem præſtitit, ut Mahumetes II. ob virtutem felicitatemque bellicam, inter Chriſtianos Potentes, eum ſolum principis nomine cenſuerit dignum. Neque enim eo regnante, deerat regno conſilium, Muſis aſylum, ſtipendia militibus, clementia ſubditis, ſolatium deſertis. Et vero jam ineunte juventa ſtatim pium, bonum, felixque ingenium Hungariæ ſpopondit, ac talem belli & pacis arte clarum futurum Regem, qualem antea cognitum habebant. Imo adhuc adoleſcentulus auditis aliorum fortibus & præclaris factis, adeò accenſus fuiſſe dicitur, ut exultim tripudians, quaſi de animi poteſtate exierit, ac manuum pedumque applauſu virtutis ſtimulos teſtatus. Præcipuam tamen laudem apud poſteritatem ei peperit cognitio, admiratioque doctrinarum omnis generis, & ſingulare in his propagan-

di ſtudium: delectatus maxime hiſtoriarum cognitione, quas ex græca lingua multas in latinam transfundi curavit, ſui uſus cauſa. Didicit ſtudioſe multa de ſtellarum motibus. Doctos inprimis Mathematum peritos, & Poetas ad faſtigium ampliſſimorum honorum evexit. Præ cæteris autem Joh. Regiomontanum tanti fecit, ut crebrò eum eruditorum colloquiorum cauſa, menſæ contubernio adhibuerit. Hinc ingenti ſumptu ampliſſimam comparavit Bibliothecam, ad quam exornandam multas fecit impenſas. Non ignorabat etiam prudentiſſimus ille Rex, ſplendorem quoque Regem decere, ut fulgeat Majeſtas à ſuperis conſtituta terrenis ornamentis: hinc magnifica extruxit & ſeculo iſto ſtupenda ædificia, quo de audiamus Antonium
„ Bonfinium. Rer. Hung. Decad. 4.
„ l. 7. pag. 631. fol. Budenſem ar-
„ cem, inquit, ubi præter magnifica

„Sigismundi ædificia nihil ſpecta-
„tione dignum erat, adorſus eſt:
„retractiorem aulam nimis exorna-
„vit: quippe qui à Danubii parte æ-
„diculam ſtatuit hydraulicisq; or-
„ganis, item ſacro fonte duplici
„marmoreo & argenteo decoravit:
„collegium adjecit honeſtiſſimum
„ſacerdotum: regnis autem ſuis, orbique literario ſidus hoc commodatum ſaltem fuit, hinc poſt XXX. regni ſui annos mortalibus iterum apoplexia ſubductus, cœlo animam, Viennæ corpus reliquit ſub hoc Epithaphio:

Marmore hoc Matthias Corvinus ſitus eſt, quem facta Deum oſtendunt, fata fuiſſe hominem.

Quod cum Maximilianus I. legerit, fleviſſe dicitur. Ubi tamen non negamus circa mortis genus, locumq; ſepulturæ auctores variare: dum in apparatu contra Turcas iracundiâ

ob

ob comeſtos à puero ficus extinctũ eſſe volunt anno CIↃ CCCC XC. quo die, omnes, qui Budæ erant leones ſubito interierint. Præterea AlbaRegali ſepultum eſſe dicunt, & illi Antonium Thebaldium hoc Epitaphium condidiſſe:

Corvini brevis hæc urna eſt,
quem magna fatentur
Fata fuiſſe hominem, facta
fuiſſe Deum.

Fundator itaque Bibliothecæ noſtræ Divus ille Rex fuit; cui locum quoque regium dicavit. Exemplo enim veterum Bibliothecam illam ſplendidam in templo conſecravit amœniſſimo: de qua Alexander Broſſicanus JCtus, qui Wilhelmi ex Eberſtein Cæſarei legati comes fuit, & beneficio Sereniſſimæ & inculpatiſſimæ Reginæ Mariæ inſpiciendæ Bibliothecæ poteſtatem accepit, ita in epiſtola ad Epiſc. Auguſtenſem, Chriſtoph. à Stadion

„ in-

„ inquit. Quanto rectius illi vete-
„ res, qui ut ſtudia redderent orna-
„ tiora, ut libros facerent commen-
„ dabiliores, ut doctorum cultum
„ atque venerationem augerent,
„ ut oſtenderent tandem literas nil
„ aliud eſſe, quam rem ſacram, Bi-
„ bliothecis paſſim non alibi, quam
„ in Deorum immortalium tem-
„ plis locum dabant. Nam Aſini-
„ us Pollio primus Romæ Biblio-
„ thecam in Herculis fano dedica-
„ vit. Hanc laudem Patrum no-
„ ſtrorum memoria, ſi non ſupera-
„ vit, æquavit tamen inclytus ille
„ ac nunquam ſatis laudatus Panno-
„ niæ rex Matthias, qui Bibliothe-
„ cam ſuam, quam ex omni genere
„ confertiſſimam inſtruxerat, in a-
„ mœniſſimo etiam templo conſe-
„ cravit. Hæc mihi Bibliotheca
„ manum hic injecit, oratque ſup-
„ plex, ut tibi, quæ jam nihil niſi va-
„ num nomen obtinuit, priſtinam
„ illam dignitatem atq; celebrita-

„ tem

„ tem ſuam, qua nulli concedebat,
„ exponam. Quamobrem optime
„ Princeps, id quod magnopere ad
„ Te pertinet, libenter hæc ad Te
„ ſcripta leges, atq; hanc meam ex-
„ promptam in Te colendo ac ob-
„ ſervando voluntatem æqui boni-
que facies. Et ne doctus hic Vir
deſcribendo ac tantum theſaurum
nimium laudando nauſeam faciat,
multa paucis comprehendens ſcri-
„ bit. Tunc certe non in Biblio-
„ theca, ſed in Jovis gremio, quod
„ ajunt, mihi eſſe videbar. Non
enim libris tantum, ſed & aliis re-
bus illuſtrem Bibliothecam decen-
tibus ornata erat: hinc conſpicie-
bantur omnis generis inſtrumenta
geometrica, hinc globi de quorum
uno Illuſtris Ranzovius in catalogo
excellentium Aſtrologorum non
protrita narrat anno CIↃ CCCCC
LXXII. poſtquam tot anni à devaſta-
tione hujus Bibliothecæ effluxiſ-
ſent, Davidem Ungnadium lega-

tum

rum, ex adverſo januæ inter rudera inveniſſe globum cœleſtem, tenentibus eum duobus Angelis, compoſitum ad tempus electioni Regis, his verſibus ſubjectis:

Cum Rex Matthias ſuſcepit
ſceptra Bohemæ
Gentis, talis erat lucida
forma Poli.

Loci hujus quoque mentionem facit Bonfinius his verbis: Collegi-
,, um adjecit honeſtiſſimum ſacer-
,, dotum: ſupra bibliothecam ſta-
,, tuit mira utrinque linguæ fœcun-
,, ditate completam: cultus quo-
,, que librorum luxurioſiſſimus.
,, Ante hanc cubiculum eſt in abſi-
,, da curvatum, ubi cœlum univer-
,, ſum ſuſpicere licet, quo ſpectat
Huſtrum. In illum igitur locum Regiis ſumptibus Matthias congeſſit ex omnibus totius orbis angulis immenſum librorum theſaurum

tam

tam Mſſ. chartaceorum & membranaceorum, quam impreſſorum. Cum enim ars Typographica eo tempore nondum utique tantas radices egiſſet, ut ardentiſſimis illis & vere regiis votis ſatisfaceret; hinc paſſim ſcribas alebat, quorum beneficio exſtructiſſimam hanc locupletavit bibliothecam. Qua de re teſtatur Brosſicanus JCtus loco ſupra laudato. „Tantum erat hic „antiquorum Græcorum ſimul & „Hebræorum voluminum, quæ „Matthias ille rex capta jam Con„ſtantinopoli, everſisque aliis am„pliſſimis Græciæ urbibus, ex me„dia Græcia inæſtimandis ſumpti„bus coëmerat, ac tanquam man„cipia ex barbarorum cataſtis at„que compedibus receperat. Tan„tum erat hic latinorum libro„rum & veterum & recentiorum „(procul tamen ablegatis omni„bus ſophiſticis) ut nusquam alibi, „quod ego quidem ſciam: ſiqui-

„dem

„ dem Matthias Rex, (quem recte
„ librorum heluonem appellave-
„ ris) quatuor inſignes librarios
„ Florentiæ magnis alebat impen-
„ diis, quorum is unus & unicus la-
„ bor erat, ut omnes melioris notæ
„ auctores & Græcos & Latinos,
„ quos commodum ex Græcia ha-
„ bere non poterat exſcriberent.
„ Ibi & illud notaſſe jucundum ſit,
„ in fronte cujusvis libri inſignia
„ Corvini gentilitia fuiſſe depicta,
„ in quorum medio cernitur cor-
„ vus niger, roſtro tenens annulum
aureum. Quod factum ab alia-
rum bibliothecarum inſtitutis alie-
num non eſt, cum vel inſignia ſu-
periorum vel imagines, vel utrum-
que ſimul prima ſtatim pagina re-
ferat. Sic in Bibliotheca Acade-
miæ Jenenſis plurimis libris imago
Electoris Joh. Friderici cum inſi-
gnibus exhibetur his ſubjectis verſi-
bus :

Et patris, & patrui famam
virtutibus æquat,
Qui patris & patrui nobi-
le nomen habet.
Adſerit invicto divino pe-
ctore verbum,
Et Muſas omni dexterita-
te juvat.
Hinc etiā ad promptos ſtu-
diorum contulit uſus,
Inſpicis hoc præſens quod
modo, Lector, opus.

Ex his recenſitis in aprico eſt, quantus numerus librorum, quantusque theſaurus in hac Bibliotheca fuerit reſervatus. Et quid mirum, ſi, prout Braſſicanus inquit, Jovis gremium fuit Bibliotheca Corviniana, quod profecto magnus ille numerus inter alia ſplendidum fecit. De ingenti aliquo numero teſtatur Braſſicanus oculatus teſtis. Vidimus

,, mus iſthic, id quod ſyllabo no-
,, ſtro recenſere poſſum, & ocula-
,, ta fide, vidimus integrum Hype-
,, riden cum locupletiſſimis ſcho-
,, liis librum multis etiam cenſibus
,, redimendum. Vidimus gran-
,, dem librum Apoſtolicorum Ca-
,, nonum, opus incomparabile; vi-
,, dimus Theodoretum Cyrenſem
,, in Pſalterium integrum. Vidi-
,, mus Chryſoſtomi, Athanaſii, Cy-
,, rilli, Nazianzeni, Baſilii Magni,
,, Gregorii Nyſſeni, Theophanis,
,, Dorothei infinita opera. Vidi-
,, mus MarcumMonachum cogno-
,, mento Anachoretam. Omitto
,, Poëtas, Oratores, Philoſophos at-
,, que Hiſtoricos, quorum hic im-
,, menſam vim inquirere licuiſſet.
,, Vidimus Authores Græcos innu-
,, merabiles, infinitaque in Poetas
,, fere omnes commentaria, nemi-
,, ni doctorum aut paucis omnino
,, antea viſa. Quis horum libro-
rum determinatus numerus fuerit,

haſtenus invenire non potui. Ad minimum quinquaginta millia voluminum tam Mſſ. quam excuſorum adfuiſſe, quidam aſſeverare volunt. Non exiguum illum extitiſſe vel ex eo colligere licebit, quod Bozmannus Cardinalis ducenta millia nummorum imperialis monetæ pro illis fruſtra Turcis obtulerit.

„ Sed quod longa ſeries, multis „ laboribus multa Deum indulgen„ tia ſtruxit, id unus dies ſpargit ac „ diſſipat. Longam moram dedit „ malis properantibus, qui diem „ dixit; hora momentumque tem„ poris evertendis imperiis ſuffece„ re. Eſſet aliquod imbecillitatis „ noſtræ ſolatium, rerumq; noſtra„ rum, ſi tam tarde perirent cun„ cta, quam fiunt, nunc incremen„ ta lente exeunt, feſtinatur in da„ mnum. Nil privatim, nil publi„ ce ſtabile eſt, tam hominum, „ quam urbium fata volvuntur.

Sic

Sic Romanorum ſapientiſſimus epiſtola XCI. ante oculos hanc incertam & fluxam omnium rerum faciem, ponit, Lugdunenſis triſte coloniæ incendium, deſcribens. Verum certe, quod vere pro more dixit, ſolatium humano generi, literato orbi, omnibusque iis, qui titulo literarum gaudent, patronorum[1], eſſet, ſi cuncta vel maxima tam tarde, quam fiunt, perirent. Non certe ex tot theſauris librorum, & Jovis gremio laciniam barbarorum, cryptasque videremus, nec tot nobiliſſimorum ingeniorum partus tam miſere defleremus, periiſſe. Sed hominum & urbium imo & bibliothecarum volvuntur fata. Hinc quadringenta millia librorum, referente Seneca l. I. c. IX. de tranq. animi, pulcherrimum regiæ opulentiæ monumentum, ſed in re æterna non æternum, infelici igne civili Pompejano periit bello. Hinc Bibliothecam Athe-

nienſium ſpoliavit Xerxes Athenarum potitus. Quam poſtquam ex Seleuci Nicanoris liberalitate iterum recepere, ibi ad Sullæ usque manſit tempora, donec & hic eam cepit, diripuit, afflixit. Hinc Ariſtotelis Bibliotheca ſub terram condita, à blattis & tineis vitiata. Sic & Palatina in templo Apollinis fulmine icta à Deo, ut volebant haruſpices, deſiderata. Sic in Cycladibus inſulis ſectæ Hippocraticæ invidia ſplendidus librorum apparatus conflagravit. Sub Baſiliſci imperio Baſilica una cum bibliotheca, in qua centum viginti millia librorum reperta, & draconis inteſtino centum viginti pedum longitudine, in qua Homeri opera inſcripta fuere, cremavit miſerrime. Pontificis Turcarum maximi ex omni librorum genere confertisſima bibliotheca incendio menſe Septembri anno præſentis ſeculi XXXIII. exuſta. Imperator Jovianus

nus iniquiſſimis ſolicitationibus uxoris Bibliothecam in Trajani honorem à Juliano Apoſtata exſtructam Antiochiæ in ſuburbio Daphni dicto cremavit. Mouley Cidan. rex Marocanus una cum caſtello Haarache anno CIↃ IↃC XI. etiam incomparabilem bibliothecam librorum potiſſimum Politicorum, Medicorum, Mathematicorum perdidit, quos inter etiam S. Auguſtinus reſervatus dicitur Mſſ. Papæ Nicol. V. Bibliotheca poſtea à Sixto IV. aucta, ſub Clement. VII. miſerrime conflagravit CIↃ IↃ XXVII. Johannis Langi Bibliothècæ, qua ipſi, ut & omnibus eruditis vix quicquam aliud charius, bis fecit jacturam: Primùm Niſſæ incendio ſuborto: & deinde iterum aurigæ incuria, cui libros Viennam crediderat pervehendos. Furioſi Anabaptiſtæ, omnes à Deo, ut putabant, docti, inſtinctu Matth. Prophetæ præter ſacra Biblia nullos exiſtimantes

libros neceſſarios, Monaſterii Bibliothecam in aream delatam Vulcano tradidere. Sic Benedictina D. Petri in monte Blandinio ob Mſſ. famoſa direpta atque deperdita. Alia pulcherrima Bibliotheca, in cœnobio Lozenſi, ferro & igne periit miſerrime. Eodem modo antiqua Bibliotheca du Liege una cum S. Alberti reliquiis conflagravit. Ut taceam alias, inter quas certe famoſa Thomæ Bartholini Bibliotheca annumeranda, de qua ad filios elegans diſſertatio extat. Quale fatum etiam habuere Bibliotheca Conſtantinopolitana à Theodoſio juniore inſtructa, Bibliotheca Epicuri, libri Protagoræ, Theſaurus Numæ, apparatus genealogicus ab Herode, & tandem Egberti Eboracenſis Archiepiſcopi nunquam ſatis prædicanda. Magnæ certe hæ ſunt jacturæ, ſed iis fatis non comparandæ, quibus illuſtris & incomparabilis exagitata fuit Bi-

Bibliotheca Budenſis. Itaque ut propoſito noſtro ſatisfaciamus, ordine procedemus, fataque maligna, quia non aliter poſſumus, deflebimus. Regnante igitur Ludovico II. ſive Juniore Hungariæ & Bohemiæ Rege Ladislai VI. & Annæ Aurelianenſis filio, qui prout ſine epidermide natus, ſic immature anno octavo coronatus, immature anno ætatis decimo Regno præfectus, immature anno ætatis quinto decimo Mariæ, Caroli V. Cæſaris ſorori, maritatus, immature anno XXI. denatus, immature theſaurum multis laboribus, impenſis, atque cura paratum, intempeſtivo ardore juvenili perdidit. Sed perdidit! Liceat Braſſicani verbis damnum hoc irreparabile deflere. Sed, quod Cicero de conjuratis dixit, vixerunt, quos jam ſublatos eſſe, ſignificare voluit, ita recte diximus, nos vidiſſe, quippe, qui verear, ne poſſim ullo un-

„ quam tempore videre aut conſe-
„ qui. Sed interiit ita, ut quoties
„ illius mihi in mentem venit (ve-
„ nit autem ſæpisſime) toties etiam
„ Virgilianum hoc occurrat: Quis
„ talia fando temperet à lacrymis?
„ mallem ego, ſic me Dii ament,
„ hic omnium obliviſci, quam me-
miniſſe. O utinam, ignotum illum hominem, qui cum eo, antequam cum barbaris iret depugnandum, inſtanter petierat, de rebus gravisſimis loqui, non recuſaſſet, fortaſſe non à Solimanno ad Mohaziam victus, cum XXX. millibus cæſus, nec infelici fuga paludibus merſus, ſuam ſuosque ex imperio fugaſſet. Sed fata viam inveniunt, & quidem mala, malo medio. Raſum enim caput ad fatales vias & paludes Sacratum caput deduxit. Sic lætius nunquam Regnum perditum, nec triſtius unquam tam præclara deſtructa eſt Bibliotheca. Cum enim, prout diximus, poſt infeli-

felicem Ludovici Regis Hungariæ interitum Solymannus Turcarum tyrannus Budam occupaſſet, miſere ea direpta, varieque diſtracta fuit. Nam per milites barbaros in miſerabili hac occupatione Regiæ Budæ & Pannoniæ direptione, rariſſimi libri, hinc inde venditi & ablati fuerant. In hoc ipſo tamen fato nonnullis eruditis hæc felicitas obtigit, ut ex hoc naufragio tabulas aliquas & fragmenta quaſi colligerent: inter quos præcipuum merito locum obtinet doctrina ac meritis maximus Augerius Busbeckius, natione Belga, patria Cominæus, qui in duabus ſuis præcipuis legationibus (Conſtantinopolitana & Amaſiana) juſſu Ferdinandi I. Rom. Regis ipſi commisſis, incredibili diligentia & impenſis, non tantum quicquid ex Bibliotheca Corviniani librorum nanciſci potuit, diligentisſimè coëmit, verum etiam inſignem comparavit numerum vario-

variorum Codicum Mſſ. quos ex Aſia & Græcia Europæa in Auſtriam reverſus, Bibliothecæ Cæſareæ Vindobonenſi, liberaliter conſecravit. Superſunt illi etiam nunc ſalvi & incolumes, (prout ex relatione Magnif. Domini Conſiliarii & Bibliothecarii Cæſarei habemus) nec admiranda tantum vetuſtate ſua, & argumenti dignitate, verum etiam manu Busbeckiana, qua tanquam peculari ſuo charactere in fronte & calce ad hunc modum notati ſunt, Augerius de Busbecke comparavit Conſtantinopoli. Veſtigia Busbeckiana non ſine laude ſecutus eſt, Vir Cl. Johannes Sambucus, Pannonius, Tyrnavienſis, qui Impp. Maximiliani II. & Rudolphi II. Conſiliarius fuit, & Hiſtoriographus, A. C. CIↃ IↃ LXXXIV. apoplexia Vindobonæ obiit; Hic enim pari liberalitate ſelectiſſimos quosque Græcos,

cos, Latinosque, partim ex Bibliotheca Budenſi, hinc inde miſere diſtractos venalesque in Hungaria quocunque pretio coemit, ſuæque privatæ ſuppellectili librariæ inſeruit, quæ demum poſt ipſius mortem non minus exquiſitæ, quam numeroſæ Bibliothecæ Imperiali tota inſigni incremento acceſſit. Omnes fere ſuos libros propria manu ſignatos, hac formula notavit: Johannis Sambuci Pannonia-Tyrnavienſis. Nec laude ſua defraudandus Johannes Faber, Epiſcopus Vindobonenſis ſive Wiennenſis, qui diſſipatos huc atque illuc Bibliothecæ Corvinianæ codices, quos requirere potuit, coëmit, de quo Lambecium audiamus. „ Diſſipata autem jam memorata „ Bibliotheca, emptus eſt idem ille „ codex (nimirum S. Joann. Chry-„ ſoſtomi de ſacerdotio) à Joh. Fa-„ bro, Epiſcopo Vindobonenſi ſive

Wien-

„ Wiennenſi, ut ex ſequenti atte-
„ ſtationis formula, quæ in princi-
„ pio & fine ejus etiam nunc extat,
„ videre eſt. Emtus eſt ille liber
„ per nos Doctorem Joannem Fa-
„ brum, Epiſcopum Wiennenſem,
„ & Coadjutorem novæ civitatis,
„ Glorioſisſimi & Clementisſimi
„ Romanorum, Hungariæ, Bohe-
„ miæque &c. Regis ac Archi-Du-
„ cis Auſtriæ Ferdinandi pientisſi-
„ mi à C onſiliis & à Confesſioni-
„ bus: & quidem non ea pecunia,
„ quæ ex proventibus & cenſibus
„ Epiſcopatus provenit, ſed ea,
„ quam ex honeſtisſimis noſtris la-
„ boribus aliunde accepimus. Pro-
„ inde liberum eſt nobis dare & le-
„ gare, cui voluerimus. Donamus
„ igitur Collegio noſtro apud S.
„ Nicolaum, ordinamusque, ut ibi
„ in perpetuum ſtudentibus uſui
„ ſit juxta ſtatuta & præſcripta no-
„ ſtra. Actum Viennæ in Epiſco-
„ pali Curia I. die Septembr. anno
„ Salv.

„Salv. M D XL. Cuſpinianum quoque laudat Lambecius comment. de Bibl. Cæſ. l. 1. §. XXXVI. p. 33. quod ſub ipſo plurimum creverit Bibliotheca Cæſarea accenſione manuſcriptorum, partim ex Monaſticis Auſtriacæ ditionis Bibliothecis, partim verò ex reliquiis reginæ Bibliothecæ Budenſis. Sed non pigeat eorum librorum, qui ante receptam Budam in Cæſarea Bibliotheca fuere, mentionem facere.

I. Primus eſt inter hiſtoricos Græcos manuſcrpitos, & complectitur Nicephori Caliſti octodecim priores libros hiſtoriæ Eccleſiaſticæ, elegantisſimo charactere in membrana exaratos, ea forma, quam vulgo in folio nuncupant. Ex hoc codice, qui unicus forte in orbe terrarum eſt, prodiit Johannis Langi verſio latina Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ Nicephori, ut ipſe Langus teſtatur in præfatione ad Imp. Ferdinandum

I. his

I. his verbis: Ipſe quidem, ſingulari providentiæ divinæ beneficio, hosce Nicephori libros, Græco ſermone compoſitos, elegantisſimeque manu deſcriptos, temporibus noſtris reſervatos, ad nos perveniſſe arbitror. Declarat hoc ſatis rei eventus. Quum namque ante annos multos ex Budenſi Regia Bibliotheca, quam Matthias Corv. Pannonum Rex, pulcherrimam, græcis & latinis libris refertam, inſtituit, ſurreptus, diu in privati hominis bonis fuiſſet: & poſtea per milites Turcicos in miſerabili caſu, & direptione Pannoniæ inter reliquam prædam Conſtantinopolim deportatus, in foro ibi ſcrutario veniſſet, per quam commode accidit, ut à Chriſtiano, eodemque ſtudioſo homine emptus, poſtliminio in eandem Pannoniam ſit reverſus. Ubi tandem in dominium præclari & eruditi viri, Georgii Logi JCti, Vratislavienſium

ſium S. Crucis & D. Joannis eccleſiarum præpoſiti & canonici, majeſtatis tuæ conſiliarii, conceſſit: unde nobis majeſtate tua jubente ejus latine vertendi poteſtas eſt facta. Confer Lambec. comment. Bibl. Cæſ. lib. I. p. 108.

II. S. Johannis Chryſoſtomi libri ſex περὶ ἱερωσύνης, ſive de ſacerdotio, ex græco ſermone in latinum translati, membranacei in folio minori, ſeu in quarto majori. Principium libri primi hujus verſionis latinæ, una cum titulo ſuo, hoc eſt: Incipit liber primus Dialogi S. Joh. Chryſoſtomi Conſtantinopolitani epiſcopi & S. Baſilii Cæſarenſis epiſcopi, collegæ B. Gregorii Nazianzeni, qui intitulatur de dignitate ſacerdotali. Mihi quidem multi fuerunt, amici certi, & amicitiæ jura ſcientes, ſolideque ſervantes, unus autem ex his &c. Vid. Lamb. lib. II. l. c. VIII. §. LXXXI. p. 787.

III. Volumen membranaceum in quarto majori, quo continentur Politicorum Ariſtotelis libri octo, ex græca in latinam linguam eleganter translati à Leonardo Aretino, cum duplici præfatione, nempe ad Eugenium IV. pontificem maximum, & ad lectorem; in quarum poſteriori ipſe teſtatur, ſe jam ante etiam tranſtuliſſe libros Ethicorum ad Nicomachum. Curatum à Fabro Epiſcop. Vid. Lamb. loco citato §. CCXXII. p. 846.

IV. Volumen membranaceum in quarto majori, regis Hungar. Matth. Corv., ad cujus bibliothecam Budenſem olim pertinuit, inſignibus exornatum, quo continentur quinque diverſa opuſcula; nempe

(I) Marcellini, Comitis Illyriciani, Chronicon, cujus titulus & principium: Incipit proœmium Marcellini ſuper Chronica ſua, &

quæ

quæ ſequuntur, ex ipſius chronica deflorata ſunt. Poſt mirandum opus, quod à mundi fabrica usque in Conſtantinum Principem, Euſebius Cæſarienſis &c. Deſinit autem ibi idem Chronicon his verbis: Poſt aliquantos dies, mittitur in Africam Joannes, & Artabanes evocatus præſentale accepit Magiſterium. Sequitur deinde epilogus, cujus titulus & principium: Collectio omnium annorum iſtius Chronicæ. Colliguntur omnes anni, usque in conſulatum Valentis Sextum &c.

(II) Gennadii, Maſſilienſis presbyteri, liber de ſcriptoribus eccleſiaſticis, cujus titulus & principium: Incipit liber ſancti Gennadii, epiſcopi Maſſilienſis de illuſtribus viris. Jacobus cognomento ſapiens, Niſibonnæ nobilis Perſarum modo civitatis epiſcopus, &c.

(III) Iſidori, Hiſpalenſis archiepiſcopi, liber de ſcriptoribus eccleſiaſticis; cujus titulus & princi-

pium: Beatisſimi ac egregii viri, Iſidori, Hiſpalenſis archiepiſcopi, de illuſtribus viris liber. Incipit prologus ejusdem. Quamvis ſuperius plurimi veterum tractatorum &c.

(IV) Ildefonſi, Toletani archiepiſcopi, liber de ſcriptoribus eccleſiaſticis cujus titulus & principium. Beatiſſimi Ildefonſi, Toletani civitatis archiepiſcopi, de illuſtribus viris liber. Incipit prologus ejusdem: Lege feliciter virorum annotationem illorum, quorum dictis & doctrinis ſancta eccleſia &c.

(V) Iſidori, Hiſpalenſis archiepiſcopi, liber de ſanctis patribus, veteris & novi Teſtamenti, cujus titulus & principium: Egregii viri Iſidori, Hiſpalenſis epiſcopi, de ortu, vita & obitu ſanctorum patrum, qui in vetere ac novo Teſtamento virtutibus claruerunt, liber. Incipit prologus ejusdem Iſidori: Quorundam ſanctorum, nobilisſimorum-

rum virorum ortus, vel geſta, cum genealogiis ſuis in hoc libello; emtum à Fabro. Lamb. loc. cit. §. CCLVII. p. 874.

V. Volumen membranaceum in folio, eleganter ſcriptum & exornatum, quo continentur Plutarchi vitæ quædam parallelæ Illuſtrium virorum: nempe

Vita Alcibiadis, interprete Donato Acciaolo, & cum ejusd. præfatione ad Clariſſimum virum Petrum Medicem.

Vita Cariolani, interprete Guarino Veronenſi.

Vita Philopœmenis, interprete Guarino Veronenſi, & cum ejusdem præfatione ad C. Mandium Veronenſem JCtum.

Vita Flaminii, interprete Guarino, & cum ejusdem præfat. ad Robertum Ruffum.

Vita Imperatoris Galbæ, interprete Franciſco Philelpho & cum ejusd.

jusd. præfat. ad illuſtrem Princi-
pem Malateteſtum Novellum.

Vita Imperat. Ottonis, interprete Philelpho, & cum ejusd. præfat. ad Illuſtrem Principem Malateſtum Novellum.

Vita Pelopidæ, interprete Antonio Tudertino.

Vita M. Claudii Marcelli.

Vita Theſei, interprete Antonio Tudertino, & cum ejusdem præfat. ad Cardinalem Capranum, Tituli S Marcelli.

Vita Romuli, & comparatio Romuli atque Theſei, interprete Franciſco Philelpho.

Vita Niciæ & M. Craſſi, interprete Alamanno Rinuccino & cum ejusd. præfation. ad Petrum Medicem, anno CIↃ CCCC LV.

Vita Agidis & Cleomenis, interprete Alamanno Rinuccino & cum ejusd præf ad Cl. virum Petrum Medicem anno CIↃ CCCC LVIII.

Vita Tiberii & Caji Gracchorum.

Vita Themiſtoclis cum præfatione

inter

interpretis latini, cujus nomen ibi omiſſum eſt.

Vita Camilli, cum præfatione interpretis latini, cujus nomen ibi omiſſum eſt.

Vita Periclis cum præſatione interpretis anonymi.

Vita Fabii Maximi.

Vita Eumenis.

Vita Q. Sertorii, interprete Leonhardo Aretino, & cum ejusd. præfat. ad Antonium Luſcum.

Vita Solonis cum præfatione interpretis latini, cujus nomen ibi omiſſum eſt.

Vita Poplicolæ cum præfatione interpretis anonymi.

Vita Hannibalis & Scipionis cum præfatione interpretis latini ad Petrum Medicem. Vid. Lamb. l. c. §. CCLXXXVI. p. 942.

VI. Volumen membranaceum in folio, quo continentur P. Papini Statii Sylvarum l. V. In cujus voluminis principio legitur hæc inſcriptio

Liber eſt Johannis Alexandri Braſſicani, Philoſophi ac JCti, Budæ anno CIↃ IↃ XXV. die VI. Decembris. Lamb. l.c. §. CCCC LXVI. p. 985.

VII. Vigeſimus nonus codex manuſcriptus theologicus græcus & membranaceus pervetuſtus & optimæ notæ in quarto, conſtatque foliis trecentis. Continentur eô quatuor evangelia, incredibili elegantia, magnaque ex parte aureis literis ſcripta, nec ſolum imaginibus quatuor Evangeliſtarum, ſed & aliis multis miniatis picturis, hiſtorias euangelicas repræſentantibus, mire exornata. Imperitia autem illius, qui veterem eorum compacturam renovavit, non mediocriter turbata & perperam tranſpoſita ſunt. Antiquitus enim priora duo hujus codicis folia fuerunt, quæ nunc perperam ſunt nonageſimum ſecundum & nonageſimum tertium. His quippe continetur Euſebii Pamphili, epiſcopi Cæſarienſis epiſtola

ad

ad Carpianum, qua præfatur in decem canones de conſonantia quatuor evangeliorum à ſe compoſitos. Scripta autem ea ibi eſt tota à capite uſque ad calcem literis aureis, atque incipit hoc modo: Ὑπόθεσις κανόνων τῆς τῶν Εὐαγγελιστῶν συμφωνίας. Εὐσέβιος καρπιανῷ ἀγαπητῷ ἀδελφῷ ἐν Κυρίῳ χαίρειν. Ἀμμώνιος μὲν ὁ Ἀλεξανδρεὺς πολλὴν ὡς εἰκὸς φιλοπονίαν. Huic igitur epiſtolæ ſine controverſia ſubjungendi ſunt ipſi illi canones Euſebiani, æque ac jam memorata epiſtola, literis aureis exarati, qui extant quatuor illis hujus codicis foliis, quæ nunc quidem ſunt ſeptimum, octavum, nonum & decimum, revera autem deberent eſſe tertium, quartum, quintum & ſextum. Finitis canonibus iſtis, ſequi primò debet hypotheſis, ſive argumentum S. Matth. quod extat fol. 97. & 98. Deinde recenſio capitum ejusdem evangelii, quæ extat fol. 94. & 95. Tertiò imago

S. Matthæi, quæ extat fol. 99. Quartò denique ipſum S. Matth. evangelium, cum ampliſſimo commentario marginali, ex variis S. patribus aliisq; ſcriptoribus eccleſiaſticis collecto, à fol. 100. uſq; ad fol. 169. Hinc porro ſimiliter ſequi debent evangel. duo ſecundum S. Marcum & S. Lucam, cum præfixis argumentis ſuis & capitibus, & cum adjuncto ampliſſimo commentario marginali. Pertingunt autem illa nunc in hoc codice à fol. 170. uſque ad fol. 299. Poſt tria ergo jam memorata evangelia, ultimo demum loco collocari debet evangelium S. Johannis, cum argumento ſuo atque capitibus & cum ampliſſimo commentario, qui illi, æque ac tribus præcedentibus evangeliis, in margine adjunctus eſt. Extat autem illud nunc ibi perperam primo loco, nempe à fol. 13. uſque ad fol. 91. Denique ſilentio non præter-

eun-

eundum eſt, extare in eodem eximio codice manuſcripto & quidem fol, 220 p. 2. ante initium evangelii S. Lucæ fragmentum aliquod ſingulare & lectu digniſſimum, &c. Genealogia Chriſti & beatiſſimæ matris ipſius Mariæ, ex Hippoliti Thebani opere chronologico deſumtum; quod à Nicephori Calliſti, Joh Sambuci & Henrici Caniſii editionibus impreſſis, non ſolum quadantenus discrepat, verum etiam aliquanto auctius eſt. Lamb. lib. III. §. XXIX. p. 41. uſque ad 47.

IIX. Trigeſimus tertius codex manuſcriptus theologicus græcus eſt membranaceus antiquus in decimo ſexto, conſtatque foliis trecentis tribus. Continentur eo quatuor Evangelia, minutiſſimis literis elegantiſſime ſcripta, ſed absque canonibus Euſebianis & ullo commentario. Lamb. l. c. §. XXXIII. p. 48.

IX. Sexageſimus ſextus codex manu-

manuſcriptus theologicus græcus & chartaceus antiquus & bonæ notæ in quarto. Conſtatque centum foliis & primum quidem per Sambucum pervenit in Auguſtam Biblioth. Cæſar. Continentur eô S. Baſilii Magni Homiliæ novem in Hexaemeron, ſive de opere ſex dierum, quarum prima incipit πρέπουσα ἀρχὴ τῷ περὶ τῆς τοῦ Κόσμου συστάσεως &c. In fine autem nonæ ſive ultimæ homiliæ extat principium epiſtolæ Papæ, Nicolai Quinti, ad ultimum imperatorem Conſtantinopolitanum, Conſtantinum Palæologum, è latina in græcam linguam à Theodoro Gaza Theſſalonicenſi translatæ, hoc modo: Ἐπιστολὴ μεγίστου Ἀρχιερέως Νικολάου πέμπτου, ἣν μετέφρασε θεόδωρος θεσσαλονικεὺς τῆς Γαζαίων οἰκίας. Νικόλαος Ἐπίσκοπος, δοῦλος τῶν δούλων τοῦ θεοῦ, τῷ φιλτάτῳ ἐν Χριστῷ υἱῷ Κωνσταντίνῳ παλαιολόγῳ Ῥωμαίων ἐπιφανεστάτῳ Αὐτοκράτορι χαίρειν καὶ εὐλογίας ἀποστολικῆς ἀπολάυειν

λάυειν &c. Lamb. loc. cit. §. LXIV. p. 126. ſeq.

X. Centeſimus vigeſimus tertius codex Mſſ. theologicus græcus eſt chartaceus in folio majori & ante ducentos circiter annos exaratus, à Joh. Sambuco Tirnavienſi redemptus, & poſt hujus mortem cum reliquâ ipſius ſuppellectile literaria in auguſtiſſimam bibliothecam Cæſ. Vindobonenſem translatus eſt. Continentur eô S. Joh. Chryſoſtomi Homiliæ in evangelium S. Matthæi ab homilia prima, cujus principium: *Ἐδεῖ μὲν ἡμᾶς μηδὲν δεῖσθαι τῆς ἀπὸ τῶν γραμμάτων βοηθείας* &c. uſq; ad finem Homiliæ quadrageſimæ tertiæ, cujus principium: *Ἆρα γένοιτ' ἂν ἀνεκτότερον ἢ ἀσεβέστερον* &c. Totus codex conſtat trecentis viginti duobus foliis, & generalem hunc habet titulum: *Τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου Ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ χρυσοστόμου ὑπόμνημα εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγέλιον ἐν ὁμιλίαις.* Lamb. l. 4. §. 123. p. 78.

Plu-

Plura adhuc volumina in hac Bibliotheca extare non dubito, quæ tamen nobis nondum innotuerunt.

Verùm non ſolum in hac Cæſarea, ſed & in aliis tàm publicis quàm privatis latuiſſe, & adhuc latere, multos libros certum eſt: Ut in bibliotheca auguſta, quæ eſt Guelferbyti, ubi hodie ſereniſſimorum Fratrum biga, Rudolphus Auguſtus, & Antonius Ulricus primi in Germania Academiam nobilium aulæ ſuæ feliciſſimo fœdere ſociarunt. Expectamus verò quotidie catalogum librorum Corvinianorum, de quibus dudum nos certos fecerat B. Hermannus Conringius in epiſtola de bibliotheca auguſta, quæ eſt in arce Wolfenbüttelenſi, ad L. B. à Boineburg p. 119. „In bibl. auguſta, ſcribit, Mſſ. in„ſignis eſt copia: ut quorum poſ„ſis ibi numerare bis mille circiter „Græcos, Latinos, Hebraicos, Ara-

„bi-

„bicos, aliarumque linguarum, &
„quidem optimæ notæ omnes,
„complures hactenus typis non
„excuſos. In quorum conquiſitio-
„ne etiam illam felicitatem ſibi
„contigiſſe, impenſe lætatur Prin-
„ceps optimus, quod dum ardua
„Sereniſſimæ domus negotia Ru-
„dolphum II. & Ferdinandum II.
„Imperatores Vindobonæ adire
„compuliſſent, in Hungaria laci-
„niam celeberrimæ quondam bi-
„bliothecæ Matth. Corvini ſibi
„comparare, quamvis magno ære,
„conceſſum fuerit. Et noſtra bi-
bliotheca publica Salana, quo fato
neſcio, quodam libro beata eſt, in
quo oſtenditur inſigne gentilitium
Matthiæ Corvini regis Hungariæ,
ad quem miſſus hic codex Mſſ.
membranaceus à Guarino. Titulus
libri ſic ſe habet: Baptiſtæ Gua-
rini libellus ad nobilem ado-
leſcentem Maffeum Gam-
ba-

balim, de ordine docendi ac ſtudendi. Fuit hic Baptiſta Guarinus filius Guarini Veronenſis, qui eloquentiam, in avorum memoriam deperditam, longo poſtliminio primus reduxit. Patris & filii meminit Onuphrius Panvinius, locum illis concedens inter Oratores literatos, eorumq; ſcripta, ex quibus etiã noſtrum eſt, pluribus recenſet in antiquitatum Veronenſium lib. VI.

In privatorum quoq; bibliothecis egregios fuiſſe codices colligo ex Braſſicani epiſtola ſæpiuscule jam citata. Verba ipſa afferamus. „Interea tamen animum meum „utcunque conſolari ſoleo, quod „ex munificentia atque liberalita„te optimi Regis Ludovici quos„dam Græcos authores, conſecu„tus ſum, nec protritos, nec etiam „aſpernandos. Id quod ubi in lu„cem fuerint editi, (quemadmo„dum diis benevolentibus eden-

tur

„tur brevi) res ipſa indicabit. Inter hos etiam fuit Salviani opus de providentia Dei, ceu id obſervavimus in epiſtola dedicatoria ad Ludovicum XIII. à Conrado Rittershuſio Salviani miſcellaneis „operibus præmiſſa. Taceo, in„quit, quod hoc ipſum inſigne o„pus de providentia, gubernatio„ne, judicioque Dei, cum eſſet „primo ex Regia Bibliotheca Mat„thiæ Corvini Pannoniæ Regis an„no 1530. à Brasſicano prolatum, „quinquageſimo poſt anno Lute„tiæ Pariſiorum, in urbe totius Re„gni Tui principe & auctius & e„mendatius & ordinatius editum „eſt à Petro Pithæo, æterno illo „Galliæ veſtræ ornamento, ut à „doctisſimis viris appellatur. Bibliotheca Bilibaldi Birckheimeri non minus Mſſ. codicibus ex eadem Bibliotheca ornata fuit, ceu teſtatur epiſtola CIX. ad ipſum; Quæ extat inter alia opera poli-

tica, hiſtorica, philologica & epiſtolica ejusdem, digeſta à Melchiore Goldaſto. Cum nuper „ inſpiciendum mihi obtuliſſet, ex „ Bibliotheca tua, Bilibalde clariſ- „ ſime, Georgius Lentius, codicem „ epiſtolarum Baſilii & Gregorii, „ quem cum ob literarum chara- „ cteres, tum ob vetuſtatem vehe- „ menter videre cupiebam. Eſt e- „ nim, ut mihi conjecturam facien- „ di viſum eſt, ante ducentos aut „ amplius annos deſcriptus, inque „ Regis Hungariæ bibliothecam re- „ poſitus. Confirmor in eo ex epiſtola quadam Mſſ. ipſius Birckheimeri ad Georg Spalatinum, quam nuper hoſpes meus Dn. Johan. Andreas Schmidt / Profeſſor publicus Jenenſis, ex communicatione benevola Domini Hekelii accepit. Data Nurenbergæ Idib. Maji anno Salutis M D XXIX. „ cujus hæc ſunt verba: Interim „ mitto orationem Nazianzeni de

„ offi-

,, officio Epiſcopi, ut videas, quem-
,, admodum podagram meam con-
,, ſoler. Nactus præterea ſum co-
,, dicem Græcum ejusdem Grego-
,, rii, ex Ungariæ ſpoliis, ultra quin-
,, quaginta opuſcula, ejusdem ſan-
,, ctiſſimi ac doctiſſimi Viri conti-
,, nentem, ex quibus, ſi Deus vo-
,, luerit, pleraque latine loqui inci-
,, piam, licet aſſidue fere ægrotem.
Licet autem theſaurus hic per A-
ſiam Europæamque diſperſus fue-
rit, in ipſa tamen antiqua ſede reli-
quiæ quædam ſuperſtites manſere,
quæ, prout fama cuncta in majus
efferre ſolet, à plurimis auro cario-
res habitæ fuerunt. Hinc Turcæ,
tanquam dracones theſauro invi-
gilantes, nocte dieque illas cuſto-
dierunt. Hinc eruditis ſaliva fuit
mota intimius, quicquid adhuc re-
ſiduum erat, inſpicere. Quod tan-
dem ſub Auguſtiſſimo noſtro Leo-
poldo in Legatione Walteri Comi-
tis de Leslie, Lambecio bibliothe-

 cario

cario & conſiliario Cæſareo conceſſum fuit, ceu ipſe totam itineris expeditionem narrat, quam integram ex libro ſecundo de Bibl. Cæſ. cap. IX. ſubjicere placet, ut ex ea quivis cognoſcat, quis animus Turcarum, qui locus, quæ conditio bibliothecæ tunc extiterit: Poſt me-
„ ridiem, inquit, cum uno Janizza-
„ ro & famulo quodam Chriſtiano,
„ Turcicæ linguæ paululum perito
„ ſecuritatis & interpretationis cau-
„ ſa in ſocietatem aſſumptis, con-
„ tuli me clanculum ad perluſtran-
„ dum palatium Regis Hungariæ
„ Matthiæ Corvini, maxima ex
„ parte nunc ruinoſum & fœde de-
„ formatum, licet priſtinæ magni-
„ ficentiæ ejus ſatis multa ſatisque
„ perſpicua ſuperſint indicia: Ni-
„ hil vero tunc mihi gratius fuit
„ quam videre per occultum quod-
„ dam foramen cryptam illam, ſive
„ ollam ſubterraneam, in qua bi-
„ bliothecæ Corvinianæ reliquias
„ age-

„ ajebant adſervari. Quo non abs-
„ que Turcarum, qui curioſitati
„ meæ ſupervenerant, indignatione
„ properare &c. Idem p. 990. Hinc
„ igitur d. 6. Martii ipſe Dn. legatus,
„ cum apud Vezirium ad priva-
„ tam audientiam eſſet admiſſus,
„ inter alia hoc quoque negotium
„ inſtanter urſit, & tandem hoc ge-
„ nerale, ſeu potius ambiguum ac-
„ cepit reſponſum, ſibi & aliis ſe-
„ ptem, quos è comitatu ſuo ſele-
„ cturus eſſet, mane ſequentis diei
„ permiſſum iri, ut antiquum pa-
„ latium Corvinianum pro lubitu
„ inviſerent, & contemplarentur.
„ Proximo itaq; die conſtituta ho-
„ ra matutina, equitavit dominus
„ legatus in arcem Budenſem, aſ-
„ ſumptis præter me & interpre-
„ tem Dn. Woginum &c. Perlu-
„ ſtravimus deinde totum palatium
„ regis Hungariæ Matth. Corvini,
„ non absque ſingulari admiratio-

„ ne pulcherrimi proſpectus in Da-
„ nubium & appoſitam urbem Peſt-
„ hanum. Poſtquam autem perven-
„ tum eſt ad illam cryptam, in qua
„ bibliothecæ Corvinianæ reliquiæ
„ adſervabantur ; contra omnem
„ opinionem facultas intrandi de-
„ negata eſt , hoc falſo prætextu,
„ quod ille locus publico ipſius ma-
„ gni Vezerii ſigno eſſet obſignatus,
„ nec ſine ſpeciali ejusdem manda-
„ to ſub pœna capitis à quoquam
„ poſſet aperiri. Sic ergò à Turcis
„ deluſi præcipua re infecta in hos-
„ potium revertimur. Idem p. 993.
„ die octavo & nono Martii denuo
„ actum eſt cum Vizirio Budenſi de
„ videndis bibliothecæ Corvinia-
„ næ reliquiis: qui cum haud ob-
„ ſcure indicaſſet, veram nuperæ
„ repulſæ cauſam fuiſſe , nimiam
„ multitudinem eorum, qui ex le-
„ gationis comitatu certum conſti-
„ tutum numerum & præter vo-
„ luntatem ipſius domini legati per
varias

„ varias obliquas vias in arcem tunc
„ confluxerant, tandem tamen pro-
„ miſit, ſe permiſſurum, ut Dn. le-
„ gatus cum aliis tantum duabus
„ perſonis, quas is ſecum adductu-
„ rus eſſet, in cryptam illam libra-
„ riam intromitteretur. Quo ac-
„ cepto reſponſo juſſit Dn. legatus,
„ quam maximè illud celari, vicem-
„ que ſuam patris ſui filio Dn. co-
„ miti Jacobo Leslæo demandans
„ præcepit, ut in die 10. Martii &
„ quidem ſummo mane, ne reliquo
„ legationis comitatui quicquam
„ innoteſceret, cum me & inter-
„ prete Dn. Wogino ſe conferret in
„ arcem Budenſem, & an Turcæ
„ tandem aliquando tunc ſervaturi
„ eſſent fidem, ultimum experire-
„ tur. Quo ſecundum præſcri-
„ ptum ordinem fideliter facto, in-
„ venimus duodecim circiter vel
„ quindecim Turcas in atrio palatii
„ Corviniani nos præſtolantes; à
„ quibus cum ſatis officioſe eſſe-

 mus

„ mus excepti, reſerata eſt ſine mo-
„ ra ſupra memorata crypta, de-
„ ſcendimusque in eam dextram
„ verſus per ſcalam lapideam vigin-
„ ti circiter graduum. Lumen au-
„ tem adminiſtrabat unica tantum
„ feneſtra ſemicircularis ſatis ma-
„ gna, quæ in averſa parte collocata
„ reſpondebat januæ. In hac igi-
„ tur crypta tanquam cyclopico
„ quodam antro invenimus qui-
„ dem celeberrimum illum, & ab
„ omnibus eruditis tamdiu tamque
„ vehementer deſideratum biblio-
„ thecæ Corvinianæ theſaurum,
„ ſed nec famæ nec expectationi re-
„ ſpondentem. Conſtabat enim is
„ in univerſum trecentis circiter
„ vel ſummum quadringentis li-
„ bris, cumulatim in terra jacenti-
„ bus & pulverulento ſitu ac ſqua-
„ lore adeo coopertis, ut nullum e-
„ jus generis vel fœdius vel miſera-
„ bilius ſpectaculum unquam vide-
„ rim. Poſtquam autem nonnul-
„ los

„ los hinc inde arreptos, & ex fœto-
„ re protractos aperuimus, ſtatim
„ apparuit, pleroſque eorum eſſe
„ impreſſos, & exigui, aut nullius
„ fere pretii. Neque vero dubi-
„ tandum eſt, quin ipſos Turcas ar-
„ cani hujus detecti puduerit, nec
„ alia fuerit gravior cauſa, cur ii-
„ dem in concedenda iſtius loci li-
„ centia adeo ſe præbuerint diffici-
„ les. Ceterum ne labor noſter
„ camerinæ illi movendæ impen-
„ ſus, omni prorſus careret com-
„ penſatione, haud gravatim nobis
„ permiſſum eſt, ut ex paucis co-
„ dicibus manuſcriptis, quos im-
„ preſſis libris permixtos obiter in-
„ ſpexeramus, ſeligeremus tres, &
„ ad perpetuam rei memoriam no-
„ biscum auferemus. Primus ita-
„ que eorum codicum, quos dono
„ accepimus, erat membranaceus,
„ in quarto, ut vocant, majori, con-
„ tinebatque S. Gregorii Nazian-
„ zeni ſermones apologeticos no-

 „ vem,

„vem, è græca in latinam linguam
„translatos. Secundus erat mem-
„branaceus in folio, continebat-
„que S. Auguſtini ſermones, de
„verbis Domini. Tertius deni-
„que erat chartaceus in quarto,
„continebatque Johan. Epiſcopi
„Quinque Eccleſienſis, qui tempo-
„re regis Hung. Matth. Corv. cla-
„ruit, poëmata quædam latina
„miſcellanea.

Juvat etiam audire Paulum Taf-
ferner S. J. de Cæſarea legatione ad
portam Ottomannicam Walteri
Comitis de Leslie parte IV. ita lo-
„quentem: Corvini quoque bi-
„bliothecam inviſere deſideranti-
„bus pro-Rex annuit. Hujus gloria
„in millibus voluminum & præ-
„ſtantiſſimorum eccleſiæ orienta-
„lis authorum copia ac delectu ab
„altero nondum elapſo ſeculo
„conſtabat. Certabat cum orbis
„chriſtiani etiam Vaticana æmu-
„la, cœteris liberariorum monu-
„men-

„ mentis. Superi vel quantum à
„ fama degener apparuit, vix qua-
„ dringentos codices numerabat:
„ atque hos ipſos nullo ullius facul-
„ tatis academicæ profectui, aut
„ admodum exiguo ſi comparen-
„ tur. Hos eosdem tinea, ac pul-
„ veres exedunt, vaſtant mures, &
„ arrodunt, & depaſcitur veçoro in-
„ curia: nunquam videlicet apud
„ Barbaros, & inter rudes pretium,
„ eruditioni fuit, non ſecus ac Mi-
„ nervæ apud Anticyras.

In tam miſero ſtatu reliquias has fuiſſe multi eruditorum non crediderunt, aureos montes ſibi pollicentes. Et hic dormitaſſe Homerum putarunt, id eſt, Lambecium pulverem illum ſcholaſticum pulmonibus admodum adverſum reformidaſſe. Sed eventus comprobavit, in Lambecii diligentia deſiderari nihil potuiſſe. Turcis enim profligatis & Buda feliciter capta in Cæſareorum manus jure Belli per-

pervenerunt. Non poſtrema cura fuit libros hos ſervare & Viennam deferre, quod etiam anno 1686. menſe octob. factum fuit. Quod autem ſinguli libri, eorundemque dotes non illico potuerunt excuti, tumultuaria opera confectus fuit catalogus, quem, prout à ſupra laudato Excellentiſſimo bibliothecæ Cæſareæ bibliothecario nobiscum communicatus, verbotenus repetere non pigrabimur.

CATALOGUS
Librorum in arce Budenſi repertorum annno 1686.

SACRI.
Sancti Patres, aliiq; ſacri ſcriptores.

1. D. Aurel. Auguſt. de Civitate Dei unà cum Commentario, impreſſ. in fol.

2. Ejusd.

2. Ejusd. Canones juxta triplicem regulam &c. in fol.
3. Ejusd. ſacr. ord. Regulæ &c. manuſcript. in fol.
4. Idem de verbis Domini: manuſcript in 4to.
5. S. Ambroſius de officiis, manuſcript. in pergam. & fol.
6. D. Bernhard. Abbas de conſiderat. ad Papam Eugenium manuſcript. in fol.
7. S. Bonavent. Sermones de tempore &c. impreſſ. in fol.
8. S. Vincentii de Valentia, ord. Prædic. ſermones in Feſta totius anni.
9. Antonini Archiep. Florent. volumen de Virtut.

&vi-

& vitiis, aliisq; in fin. præſertim de B.V. M. impreſſ. in fol.

10. Ejusd. aliud volumen de Virtutib. & Vitiis in 12. titul. digeſtum, impr. in fol.

Sacri ſubdividuntur per ordinem alphab. in ſequentes.

Biblia ſacra.

1. Biblia ſacra cum comment. D. Hieronymi à libro Eſdræ usq; ad Eccleſiaſticum incluſ. impreſſ. in folio.
2. Biblia integra impreſſ. in 4to.
3. Biblia V. T. cum ſcholiis, vix eſt hujus operis medietas, impreſſ. in fol. major.
4. Item alia manuſcripta in perg. deeſt multum.

5. Item

5. Item pars Bibliorum V.T. manuſcript. in fol.
6. Biblia Ungarica impreſſ. in fol.

Breviaria

Univerſim octo reperta, quorum quatuor manuſc. ſunt in pergam. & folio, quatuor vero impreſſ. in fol. Accedit & aliud Brev. primò repertum in fine, eſt utrinque lac. impreſſ. in octav. major.

Canoniſticos.

1. Quatuor codices ſacr. Canon. impreſſ. in fol.
2. Itidem quatuor cod. eorund. manuſcript. in fol.
3. Item alii quinque manuſcripti in perg. & fol.
4. Tituli Decretalium & Conſtitutiones Eccleſiaſticæ, majo-

manuſcript. in fol. majore.

5. Duo Tomi, nuncupati rationale divinorum officiorum, uterque impreſſ. in fol. major.

6. DecretorumEccleſiaſticorum codex integer in fol. maj.

7. CodexCanon. ſeu Rubric. cum variis titul. de translatione.

8. Proceſſus judiciarius Juris Canonici.

9. Item alter codex de vita, honeſtateq; Clericorum: manuſcr. in fol.

10. De Miniſtris & ordinibus Eccleſiæ, unà cum vitis ſanctorum in fine, impreſſ. in fol. majore.

11. Duo tomi cum titul. Concordia diſcordantium canonum; uterque imp. unus in quarto, alter in fol. majore.
12. Deciſiones ſeu concluſiones antiquæ, DD. de Rota impreſſ. in fol.
13. Juris canonici fragmenta in cod. utrinque lacero: impr. in fol. maj.
14. Tomus divinorum officiorum liber nuncupatus ſcript. in perg. & fol. maj.
15. Notata ſuper ſecund. decret. manuſc. in fol.
16. Sexti libri decret. compilatio illuſtrata diviſionibus additionibusque per Bonifacium. Octav. co-

dex in fin. lacer. impr. in fol. maj.

17. Libri ſecund. decret. pars prima Nicol. Abb. impr. in fol.

18. Supplementum juris Canon. cum ejusd. Rubricis in tomo diſtincto, impreſſ. in quart. & in folio.

19. Lectura ſuper quarto & quinto Decretal. impreſſ. in fol. maj.

20. Item Lectura aurea rubricarum de vita & moribus Clericorum, Aut. D. Dominico de S. Geminiano impreſſ. in fol. major.

21. Codex canon. epiſt. Pontific. cum ſcholiis in epiſt. S. Pauli Apoſtol. manuſcript. in perg. & fol. maj.

Co-

22. Codex Decretalium cum ſummariis ſuis impreſſ. in fol. major.

23. Summa Hoſtienſis ſup. titul. Decret. compilata, impreſſ. in fol. maj.

24. Decretales cum commentariis & epiſtolis Pontificum tomus initio lacerat. impreſſ. in fol.

25. Novella Joan. And. ſup. quint. Decretal. impreſſ. in fol. maj.

26. Item duo codices ſacr. canon. uterque in fol. majore, unus impr. alter manuſcript.

27. Decretalia per Alphabetum compilata, auth. Fr. Martino, ord. Præd. manuſcript. in pergam. & fol.

28. Tomus juris Canonici cum Epiſtol. Pontif. manuſcr. in pergam. in fol.

29. Tres Tomi ſacr. Canon. in diſtinctis codicibus, duo impreſſ. in fol. major. tertius in quarto.

30. Quæſtiones Canoniſticæ manuſcript. in pergam. & folio.

31. Liber ſextus Decretalium impreſſ. in fol. maj.

32. EpiſtolæClementinæ manuſcr. impreſſ. in fol.

33. Item alius Canoniſticus impreſſ. in quarto, nuncupatus Formularium Procuratorum per Euch. Silber.

34. Item alius Codex Juris canon. manuſcript. in pergam. & folio.

Con-

Conciones.

1. Sermones ſacri in Dominicas tot. anni imp. in fol.
2. Item alii in easdem pro toto anno manuſcr. in fol.
3. Item alii in Domin. & Feſta tot. anni impr. in fol.
4. Item Sermones aſcetici vix legibiles ob vetuſtatem librique putredinem, manuſcr. in fol.
5. Sermones aſcetici, in duobus diſtinctis voluminib. quorum unum impr. in quarto, alt. manuſcript. in pergam. & quarto.
6. Sermones Diſcipuli de tempore & Sanctis, unà cum promptuario Exemplorum impr. in fol.

7. Volumen, cui titulus de libro gratiæ, in quo ſermones aſcetici de variis ſanctis, unà cum tractatu in fine, de eruditione filiorum Regalium, ſimul & de conſolatione ſuper morte amici, ubi de pœnis purgatorii ſuffragiisque Eccleſiæ, impr. in fol.
8. Compendium morale pro ſermonibus & collationibus aſceticis faciendis impreſſ. in fol.
9. Sermones aſcetici in quosdam textus Evangeliorum manuſcript. in fol.
10. Informationes aſceticæ manuſcr. in perg. & fol.
11. Sermones ſacri de B. V. M. manuſcr. in fol.

12. Sermones ſacri in Cantica Canticorum manuſc. in fol.
13. Sermones Dominicales ſuperEvangelia & Epiſtolas per tot.ann. autor.Frat. Hugone de Prato. ordin. Præd.
14. Poſtilla ſuper libros Macchabæor. impreſſ. in fol. maj.
15. Item alia in N. T. aut. Nicol. de Lyra ord. Min. impreſſ. in fol.
16. Poſtilla cum addition. ſuper Evangelia & Apocalypſin initio lacer. tomus impreſſ. in fol.

Epiſtolas.

1. Epiſt. D. Pauli Apoſt. incipiendo ab iis, quæ ſunt ad Roman. & finiendo ad Corinthios manuſcript. in fol.
2. Item ejusdem div. Epiſtol. incipiendo à Galatis usq; ad Hebræos incluſ. manuſc. in fol.
3. Epiſtolæ divi Cypriani manuſcript. in perg. & fol.
4. Epiſtolæ S. Hieronymi in tomo, cujus vix medietas extat, eſt namque initio & fine lacer. impreſſ. in fol. maj.
5. Epiſtolæ & Inſtitutiones aſceticæ in duobus libris manuſcr. in fol.

6. Item

6. Item aliæ manuſcript. cum exhortationibus annexis in fine.
7. Epiſtolæ variorum Pontificum.

Expoſitiones in Pſalmos, Act. Apoſtol.

1. Expoſitiones Pſalmorum Davidicorum, in vetuſto opere, initio & fine eſt lacer. manuſc. in fol. maj.
2. Item aliæ in Evangelia impreſſ. in fol.
3. Auctarium in Pſalterium Davidicum, in fol.
4. Expoſitiones Evangeliorum cum tractatu de Indulgent. manuſc. in fol.
5. Pſalterium cum gloſſa impreſſ. in fol.
6. Expoſitiones Pſalmorum

Nic. de Lyra manuſcr. in fol.

7. Ejusdem tertia pars ſuper Prophet. & libros Macchab. impreſſ. in fol.

8. Ejusdem Commentaria in Act. Apoſt. Apocalypſ. impreſſ. in fol. maj.

9. Ejusdem Poſtilla in N. T. impreſſ. in fol.

10. Scholia in Pſalmos manuſcript. in fol.

11. Explanatio libri Pſalmorum aut. Auguſt. impr. in fol.

12. Scholia in partem aliquam V. T. manuſc. in perg. & fol.

13. Opus Valentini Presbyteri in Evangelia manuſc. in fol.

14. Explanationes in Prophetas manuſcr. in perg. & fol.

15. Gloſſa ordinaria Petri Lombardi ſuper Epiſtol. Pauli Apoſt. manuſcr. in fol.

16. Commentaria in Prophetas V. T. usque ad ſecundum librum Macchab. impreſſ. in fol.

Miſſalia.

1. Unum in fol. major.
2. Quinque impreſſa in fol.
3. Quatuor in pergam. & fol. impreſſ.
4. Duo impreſſa in quarto.

Theologi ſpeculat.

1. D. Thom. Aquinat. ſum-

mæ

mæ Theologiæ pars prima impreſſ. in fol.

2. Ejusdem ſecundus liber ſecundæ partis impr. in fol.

3. Ejusd. tertiæ partis ſummæ, addition. impr. in fol.

4. Ejusdem tabula quæſtionum, libri ſecundi, partis ſecundæ.

5. Quæſtiones ſuper quarto ſententiarum Jo. Scoti manuſc. in fol.

6. Ejusdem volumen in quartum librum ſentent. impr. in fol.

7. Sententiæ Theolog. aut. D. Petro Lombardo in fol.

8. Summa Quæſtionũ theologiæ manuſcr. in fol.

9. Quæſtiones theolog. de

Sacra-

Sacramentis in genere & in particulari manuſcr. in fol.

10. Item aliæ tam manuſcriptæ, quam impreſſæ in fol.

11. Volumen quatuor. libror. Mag. ſententiar. imp. in quarto.

12. Summa theologica manuſc. in pergam. & fol.

13. De Deo Trino & Uno pars prima Alex. de Ales impr. in fol. major.

14. De Sacramentis in genere cum quæſtionibus & reſolut. theolog. manuſcript. in fol.

15. Quæſtiones theolog. de virtutibus & vitiis impr. in fol.

16. Deciſiones Quæſtionum Theolog. manuſcr. in volumine non integro & fol.
17. Veritates theologicæ cum Genealogia Patrum V. T. manuſ. in perg. & fol.
18. Operis theologici fragm. manuſc. in fol.
19. Theolog. manuſcriptus in fol.
20. Quæſtiones Franciſci Maronis ſuper primo ſentent. in fol. magno.
21. Codex Theologicus per vetuſtus & vix legibilis manuſc. in fol. major.

Theologos Morales.

1. Codex continens reſolutiones morales aliasque ex

Bibliis ſumtas annotationes, non eſt integer, impr. in fol.

2. Summa caſuum conſcientiæ compilata per Frat. Aſteſanum ord. Min. impreſſ. in fol.

Vitas Sanctorum.

1. Vitæ antiq. PP. S. à Hieronymo ordine alphab. conſcriptæ, & impreſſ. in fol.
2. Vita divi Laurentii Juſtiniani Venetiarum Patriarch. cum opere ab eod. compoſito, quod intitulatur, Faſciculus amoris in Cœna Domini, in fol.
3. Vitæ Sanctorum in codice non integro, impr. in fol.

4. Lom-

4. Lombardica Hiſtoria, ſeu aurea legenda Sanctorum in quarto.
5. Item alia Lombard. hiſtoria, ſeu legenda Sanctorum, ordine alphabetico collecta in fol.

VARIA.

Ex Aſcetis Theolog. aliisque.

1. Lectura Nicolai de Lyra in ſacr. ſcript. mſ. in fol.
2. Epiſtolæ manuſc. & exhortationes promiſcuæ de variis feſtivitatib. Sanctor. in fine hujus libri reperiuntur aliquot quæſtiones theolog.
3. Tractatus de virtutib. mor. aliisq; variis, ordine alph. dige-

digeſtis manuſcr. in perg. & fol.

4. Dialogi de bono animarum paſtore manuſc. in fol.

5. Præteſtificatio verarum viſionum à Deo fluentium, ſeu liber aliàs dictus Stivias ſimplicis hominis, manuſcript. in perg. & fol.

6. Clypeus fidei S. Rom. eccleſiæ adverſ. Piccardorum hæreſin impr. in fol.

7. De virtutib. & vitiis myſticè ad intellectum tranſumptis ex geſtis Romanorum, aliisque hiſtoriis applicatis, impreſſ. in fol.

8. Volumen complectens ſeptem libros de SS. Trinitate, de creatura mundi, de corruptela peccati, de in-

carnatione verbi, de gratia Spiritus ſancti, ſive de medicina ſacramentali, de ſtatu finalis judicii. (initio videtur aliquid deeſſe) impreſſ. in fol.

9. Stylus curiæ Romanæ ſeu cancellariæ Papalis, mſ. in fol.

10. Inſtitutiones aſceticæ & theologicæ titulo operis quadrageſimalis aut. Roberto de Licio ord. min.

11. Miſcellanea aſcetica cum legend. de ſanctis, de ritibus eccleſiæ, miſſæ, manuſc. in quarto.

12. Volumen de ſolenhitatibus miſſarum, articulis fidei, decem præceptis, octo beatitudinibus &c. manuſc. in fol.

13. Varia de utriusque Teſtamenti textibus, deque virtutibus & vitiis manuſc. in fol.
14. Miſcell. ex aſcet. & theolog. manuſc. in perg. & fol.
15. Declarationes Pontificum circa curiam Romanam, regnum Galliæ &c. manuſc. in fol.
16. Varia de virtutib. & vitiis S. Angelis, Sacram. eccleſiæ &c. impreſſ. in fol.
17. Miſcellanea aſcetica, manuſc. in fol.
18. Index hymnorum eccleſiæ in feſta, cum annotationibus temporis, quo ſinguli dicendi ſunt.
19. Varia aſcetica cum quibusdam deciſionibus

theologicis & ſermonibus SS. Patrum, manuſcr. in perg. in fol.

20. Manipulus curatorum de officiis paſtorum animar. aut. Guidone Roderico de Monte impr. in fol.

21. Veritates de ſanguine Chriſti, auth. Joan. Philip. de Lignanni, Meſſanenſi Siculo, impr. in fol.

22. Aſcetica & theologica manuſc. non eſt integer liber, impreſſ. in fol.

23. Miſcellan. de divinis & terreſtribus, impr. in fol.

24. Orationes eccleſiæ in ſingula anni feſta manuſc. in perg. & fol.

25. Inſtructiones & expoſitiones ceremoniarum eccleſ.

cleſ. cathol. cum rubricis. manuſ. in perg. & fol.

26. Tractatus D. Joan. Palomar. auditoris ſacri palatii.

27. Tractatus de unitate formarum aut. D. Thom. Aquin. manuſc. in fol.

28. Faſciculus temporum ſex mundi ætates continens usque ad Chriſtum, impreſſ. in quarto maj.

29. Quæſtiones libri ſex principiorum impr. in fol.

30. De conſolatione Theologiæ, aut. Joan. de Tambaco, ord. Prædicat. impreſſ. in fol.

31. Liber inſcriptus collegialis eccleſiæ Strigonienſ. manuſcr. in fol.

32. Manuſcriptum volumen Græcum in fol.
33. Liber Italicus pervetuſtus, impreſſ. in fol.
34. Septem libri hebraici impreſſ. in fol. 3. vero in fol. maj.
35. Lutherus adverſus decreta Conciliorum, Pontificumq; impreſſ. in quarto.
36. Concordia diſcordantium canon. de jure conſtitutionis naturæ humanæ, in quarto maj.

Sequuntur Profani.

Hi dividuntur per ordinem alphabethi in ſequentes.

Hiſtoricos.

1. Caji Plinii naturalis hiſtoriæ libri duo in fol.

2. Stra-

2. Strabo de ſitu orbis impreſſ. in fol.
3. Caji Plinii hiſtoria naturalis digeſta in triginta ſeptem libros in fol.
4. De natura & proprietatibus diverſarum arborum, manuſc. in fol. in fine lacer.
5. Epitome decadum quatuordecim T. Livii hiſtorici, in centum & decem libr. diſtinctum eſt utcunque jam vetuſtate deſtructum volumen, impr. in fol. major.
6. Hiſtoria belli Romani, non integra, impr. in fol.
7. Caji Plinii ſecundi naturalis hiſtoriæ liber ſecundus impr. in fol.
8. Titi Livii Decades hiſto-

riæ tres manuſcr. in fol. major.

9. Hiſtorica Danica cum enarratione rerum ab origine mundi geſtarum, usque ad tempora autoris libri hujus, qui fuit Otto Epiſc. Friſingenſ. impreſſ. in fol.

10. Opuſculum de chronicis & geſtis ſummorum Pontificum ac Imperatorum, aut. Frat. Martino ord. Præd. manuſcr. in fol.

11. Ariſtoteles de animalibus, manuſcript. in fol.

Juriſtas.

1. Vocabularium utriusq; juris, cum deciſionibus quæſtionum, deeſt initium, impreſſ. in fol. maj.

2. Opus

2. Opus juris Civilis non eſt integrum, manuſcr. in fol.
3. Tomus Juris utriusque, ut videtur, vix enim legibilis eſt, ob vetuſtatem & putredinem, manuſc. in fol.
4. Liber Inſtitutionum imperialium, non eſt integer, impr. in quarto.
5. Volumen juris utriusque manuſcr. in fol.
6. Codex juris civilis manuſc. in pergam. & fol. maj.
7. Practica judicialis D. Joan. Petr. de Ferrariis, impr. in fol.
8. Tertia & quarta pars ſpeculi Gvilielmi Durandi, cum additionibus Joan. And. & Baldi impr. in fol. maj.
9. Baldus de Peruſſio, in fine

cum additionibus ſuper ſecunda parte ſpeculi impr. in fol. maj.

10. Speculum Cæſar. & Pontificii Juris per titulos ordine alphabetico conſcriptos, tomus hic non eſt integer, impreſſ. in fol. maj.

11. Codex juris utriusq; non eſt integer, manuſcriptus partim in pergam. partim in charta; & fol. maj.

12. Rubricæ Inſtitutionum in quatuor libros diviſæ, autor. Baldo de Peruſſio, liber integer, impr. in fol. major.

13. Notata ex Jure Civili, in articulos diſtincta, manuſcript. in fol.

14. Notata juridica manuſcripta.
15. Conſtitutiones Juris civilis ex omni vetere jure collect. non eſt integer tomus, impr. in fol.
16. Liber ſuper uſibus feudi, Doct. Baldi, utrinque lacer. manuſc. in fol.
17. Volumen, cui titulus, Repertorium Juris, aut. Joan. Bertachini U. J. D. initio eſt lacer. impreſſ. in fol.
18. Rubricæ de judiciis manuſcr. in fol.
19. Codex Juris civilis & canonici, initio lacer. impr. in quarto.
20. Digeſtum vetus de tort. impr. in fol.
21. Angelus de Aretio ſuper

volu-

volumine Inſtitutionum, tomus integer & impr. in fol. major.

22. Corpus Juris civilis ſine indice & autore, non eſt integrum, impreſſ. in fol. major.

23. Codex juris utriusq; manuſcr. in perg. & fol.

24. Libri tres juris utriusque, author. Baldo & Alex. de Imola, imp. in fol. maj.

25. Libri Decretorum S. Stephani Regis Ungar. codex manuſcriptus in pergam. non eſt integer, ſed ex parte igne conſumtus in fol.

26. Speculum codicis Juridici imp. in fol.

27. Codex juridicus manuſc. in pergam. & fol.

28. Conſilia juridica Ludovici Boologni Doct. de Bonon. impreſſ. in fol.
29. Volumen operum Boetii non eſt integrum, impr. in fol.
30. Pars corporis Juris civilis manuſcr. in perg. & fol.
31. Juris allegationes de appellationibus, manuſcr. in fol.

Mathematicos.

1. Diſtinctiones Mathematicæ in volumine manuſcript. in fol.
2. Obſervationes Aſtrologicæ manuſc. in fol.
3. Obſervationes Aſtronom. ex aſtris deſumtæ manuſc. in fol.

4. Propoſitiones Mathem. cum inſigni opere Elementorum Euclidis, & commentationibus in geom. artem. impr. in fol.
5. Item alius Mathemat. codex manuſcr. in fol.

Medicos.

1. Expoſitiones in Aphoriſmos Hippocratis, unà cum quæſtionibus, aut. Jacobo Forlivienſi imp. in fol. major.
2. Antidotarium medicinale Nicolai authoris, impr. in fol.
3. Liber medicus impreſſ. in fol.
4. Obſervationes practicæ medicinales manuſcr. in quarto.

5. Li-

5. Lilium medicinæ, ſeu Practica Bernardi de Gordeſio, Doctor. Medic. non eſt integer hic liber, impr. in fol.
6. Volumen cum titulo, Medicinæ diverſæ, manuſcr. in fol.
7. Item alius liber medicus manuſc. in quarto & perg.

Philoſophicos.

1. Quæſtiones & annotationes Dominici de Flandria, ord. Prædic. in libros D. Thom. Aquinat, de anima Ariſtotelis.
2. Plato Athenienſ. de Politia cœleſti manuſc. in fol.
3. Problemata & opera varia Ariſtotelis Stagiritæ de hiſto-

hiſtoria animalium, aliisque impr. in fol.

4. Notata Philoſophica manuſc. in fol.

5. Quæſtiones philoſophicæ ex lib. Phyſic. manuſcr. in fol.

6. Philoſophia Scoti & D. Thom. Aquinatis in unum tractatum conciliata, impr. in fol. major.

7. Tractatus ſummularum Logicæ, non eſt integer, in quarto.

8. Duo volumina ſummularum cum reſolutionibus, quæſtionum philoſophicarum, usque ad libros phyſicos incluſivè, impr. in quarto, aut. D. Petro Hiſpano.

9. Ejusdem duo volumina ſummular. D. Petr. Hiſp. in fol.

10. Philoſophia Ariſtot. & text. hiſtoriæ de anima impreſſ. in fol.

11. Dictamina Philoſophica M. Thomæ de Capua manuſc. in fol.

12. Philoſophica manuſc. in pergam. & fol.

13. De anima & pertinentibus ad ipſam, aut. Anton. de Florentia, ord. Prædic, impreſſ. in fol.

14. Liber diſtinctionum manuſcr. in fol.

15. Epitome D. Mauritii Hibern. ord. Min. in theoremata Scoti, ac etiam ejus-

dem tractatum de primo principio impr. in fol.

16. Liber metaphyſicorum manuſc. in pergam. & fol.

17. Philoſoph. notata & utcunque putredine corrupta manuſc. in quarto.

18. Alberti Magni commentarius in textus trium librorum Ariſtotelis de anima, impr. in fol.

19. Vitæ & ſententiæ eorum, qui in *Philoſophia* probati fuerunt, impreſſ. infol.

20. Quæſtiones Ariſtotelicæ, expoſitæ per Antoninum Andream Fr. ord. Minor. tomus eſt in fine lacer. impreſſ. in fol.

21. Philoſophica manuſcripta in fol.

22. Mi-

22. Miſcellanea philoſophica, ut videntur, quia vix legibilia manuſcr. in perg. & fol.

Rhetoricos.

1. Volumen orationum T. Ciceronis impr. in fol.
2. In eund. commentarii impreſſ. in fol.
3. Libri orationum M.T.Cic. integr. impr. in fol.
4. Ejusdem opera cum commentariis, impr. in fol.
5. Item, ejusd. operum cum commentariis volumen aliud impr. in fol.
6. Commentaria in Ciceronem: non ſunt integra, impr. in fol.

Poeticos.

1. Volumen comœdiæ Plauti ludentis avaritiam ſenum. In fine hujus annexa ſunt alia ex libro Metamorph. Epiſtolarum Plinii ſecundi & Ciceronis impreſſ. in quarto.
2. Pars voluminis cum titulo Comici Publii Terentii impreſſ. in fol.
3. Metamorphoſeos Ovidii liber cum ſcholiis aut. Regio, in quarto.
4. Satyræ in volumine utcunque lacer. impreſſ. in fol.
5. Emendationes & enarrationes in Plautinas comœdias Bernardi Saraceni Veneti. impr. in fol.

6. Pu-

6. Publii Ovidii Metamorph. emendata & impr. in fol.
7. Heroica manuſcripta: deeſt titulus & autor libri.
8. Satyræ Filelfi non integræ, impr. in fol.
9. Liber Sylvarum Statii Papinii, cum parte voluminis Propertii Aurelii impr. in fol.

Grammaticos
alioſque Scholaſticos.

1. Grammaticus de elegantiis & reciprocis, ſine initio & fine impreſſ. in quarto.
2. Dictionarium latinum manuſcriptum in perg. & fol.
3. Dictionarium de priſco-

rum proprietatibus impr. in fol.

4. Dictionarium Ambr. Calepini impr. in fol.

5. Vocabul. lingv. latin. impreſſ. in quarto.

6. Cornu copiæ ling. latin. impreſſ. in fol.

7. Epiſtolarum Senecæ & controverſiarum liber impreſſ. in fol.

8. Ejusdem Epiſtolæ morales impreſſ. in fol.

9. Idem de moribus impr. in fol.

10. Liber commentariorum, ſeu cornu copiæ ling. latin. aut. Nicol. Perrotti impreſſ. in fol.

Miſcel-

Miſcellaneos
ex Sacris & Profanis.

1. Centiloquium Ptolomæi manuſc. in perg. & quarto.
2. Politicus de modo & virtutibus gubernandi Rempubl. manuſcr. in perg. & fol.
3. Volumen de ſomni Scipionis & Saturnalibus: item commentarii de honeſta diſciplina imp. in fol.
4. Vocabularium juris utriusque nuncupatum Tabula Martiniana. aut. Frat. Martino, ord. Præd.
5. Volumen per antiquum manuſcriptũ in pergam. agit de Arithm. Geomet. & Muſica in fol.

6. Volumen de proprietatibus rerum, autore Barthol. Anglico: in fine reperiuntur annexi libri Macrobii de ſomnio Scipionis, nec non de Saturnalibus, impreſſ. in fol.
7. Varia ex ſacris & profanis manuſcripta in perg. & quarto.
8. Vocabularium antiquorum adagiorum liber per totum ferè lacer, impr. in fol.
9. Miſcellanea ex libro Catonis, Theoduli, Tobiæ de contemtu mundi, parabolarum Alani, fabularum Æſopi: integer eſt hic liber, impr. in quarto.
10. Eraſmi Roterodami adagio

giorum chiliades tres, & centuriæ fere totidem, impreſſ. in fol.

11. Proverbia variis ſermonibus, dialogisque amplificata manuſcr. in fol.

12. Opus ac lectura autenticorum Doctorum, aut. Angelo de Peruſia; impr. in fol.

13. Varia ex Grammatica & Rhetorica manuſcripta in in perg. & folio.

14. Summa vitiorum cum aliis manuſc. in quarto.

15. Epiſtolæ Franc. Filelfi in fol.

16. Commentarii à Philippo Beroaldo conditi in aſinum aureum Luc. Apul. in fol.

17. Miſcell. ex Medicis, Theol. aliisque manuſcr. in perg. & fol.

Pro fine hujus catalogi accedunt fragmina parteſq́; librorum paſſim repertæ in foliis duntaxat, ſine compactura, nomine autoris & titulo.

Conſcripti à Patre Soc. Jeſ. Miſſionario Caſtrenſi apud inclyt. Regimen. Salmyanum.

(L.S.)

Coram me Franciſco Henrico à Renſing. Cæſareo Belli - Commiſſario.

(L.S.)

Hæc

Hæc autem Catalogi inſpectio docebit, quantum fatum in ultimo fato paſſa fuerit hæc Bibliotheca, cum nec qualitate nec quantitate eruditorum deſideriis reſpondeat. Præcipue cum non vanus rumor nobis retulerit militum rapaces manus non abſtinuiſſe ab hoc qualicunq; theſauro. Nec illud negaverim quosdam Turcas eruditos proprium in uſum codices nonnullos exinde in ſua muſea tranſtuliſſe, qui poſtea in prædam militum gregariorum ceſſerunt.

Præter reliquias illas Bibliothecæ Corvinianæ in eandẽ Bibliothecam Auguſtal. m. devenerunt tres magnæ ciſtæ, variis libris manuſcriptis, Turcicis, quibus continentur militaria, cameralia, œconomica, ſupputationes redituum, vectigalium, dependentiæ Regiæ Budenſis, Protocolla & Regiſtra datorum & acceptorum, alimenta & ſalaria militum.

Dum

Dum hæc ſub prelo ſudabant, amicus quidam catalogum librorum ex bibliotheca Auguſta Guelferbytana ſupra promiſſum ad nos transmiſit, quem etiam ſubjicere hoc in loco placuit. Sunt autem ſeqq.

1. Mſ. Pſalmor. Davidis Prophetæ liber, ex biblioth. Bud. Matthiæ Corvini R. U. lat.
2. Mſ. Miſſale eſt, in quo poſt calendarium, benedictio, & exorciſmus ſalis præmittuntur, lat.
3. Mſ. latin. Sineſii Platonici liber de vaticinio ſomniorum, è græco translatus à Marſilio Ficino, cum præfat. Philippi Valoris.
4. Mſ. latin. libri duo epiſtolarum Marſilii Ficini, tertius nimirum & quartus; deeſt primus eſt ſecundus.
5. Mſ. lat. Marſilii Ficini epiſtolarum libr. VIII. cum præfatione Philippi Valoris civis Florentini ad Matthiam Corvinum Pannoniæ regem. In hoc volumine habe-

habetur egregie elaborata regis & reginæ effigies, groſſi magnitudinem paulo excedens.

6. Mſ. lat. Stellarium Johannis Tolhopf. Matthiæ Corvino Hung. Bohem. regi inſcriptum, agit de motibus planetarum & ſtellarum fix. ſecundum Copernici hypoth.

7. Decem mappæ nauticæ calamo delineatæ & coloribus perite diſtinctæ, in perg. & fol. min.

8. Mſ. lat. Bartholomæi Fontii opera, Matth. Corv. R. U. dicata, duobus libris, & certis ſectionibus comprehenſa, 1. agit de Tadeo vel de locis Perſianis. 2. dicitur Saxettus. 3. eſt de Satira & ſtudiis humanitatis. 4. de ſapientia. 5. de poëtice. 6. de bonis artibus. 7. de hiſtoria. 8. de eloquentia. 9. de Pauli Ghiacciti vita. 10. de Donato vel pœnitentia. 11. de menſu-

ris

ris & ponderibus. 12. eſt commentar. in Perſium.

9. Mſ. lat. ordo miſſalis ſecundum conſuetud. Romanæ curiæ.

10. Mſ. lat. laudes bellicæ Matth. Corvini Hugariæ Regis verſibus deſcriptæ per Alexand. Corteſiũ.

11. Mſ. lat. (1) interpretatio Priſciani Lydii in Theophraſtum de ſenſu, traducta & expoſita à Marſilio Ficino. (2) Ejusdem Priſciani interpretatio in Theophraſtum de phantaſia itidem à Ficino traducta & expoſita.

12. Mſ. lat. *Auli Gellii* Noctium Atticarum commentarii libri 19. comprehenſi anno Domini 1403. eleganter ſcripti per Dn. Vitum, ad inſtantiam Dni. Andreæ Matthiæ, Marchionis But. & duce Hadrio.

13. Mſ. lat. C. Valerius Catullus Veronenſis, Albius Tibullus. Eq. Rom. poëta. Propertius Aurelius Nauta poëta.

Et hæc ſunt, VIR ILLUSTRIS atque GENEROSISSIME, quæ ad Te de Bibliothecæ Budenſis fatis ſcribere potui. Ex harum ſchedarum lectione, lubens fateor, doctior non abibis, cum cuncta hæc dudum Tibi fuerint notisſima. Maluiſſem ſcriptionem Tollii, vel ſupra laudati Bibliothecarii Vindobonenſis ſpecialem & accuratiorem recenſionem, quam promiſit, ad Te mittere. Sed inſtigavit me hisce nund. Francof. ad hunc laborem maturandum vir clariſſimus deque re literaria optime meritus Daniel Georgius Morhofius, Profeſſor Kilonienſis, mentionem propoſiti in erudito ſuo Polyhiſtore faciens. Hinc non ceſſavi monitis viri celeberrimi pro viribus meis, quas admodum tenues eſſe fateor, quadantenus reſpondere. Forſan autem per hanc qualemcunque epiſtolam quoque

exci-

excitabuntur viri illi celeberrimi, ut deſiderio orbis literati ſatisfaciant. Tu interea vive Tibi & Reipubl. utriq; quam diutisſimè, mihiq; favere perge. Dab. Jenæ d. 26. Junii A. R. S. CIↃ IↃC LXXXVIII.

Emendanda

Ut cœlum, licet ſereniſſimum ſit, ſine ſtellis erraticis non eſt, ſic quivis liber, etiam paucis paginis conſtans, ſine erratis vix publicæ luci traditur. Idem accidit epiſtolæ meæ, tum ob ammanuenſis mei incuriam, tum maxime ob meam abſentiam; hinc L. B. ſeqq. corrige, & ſi quæ plura ab oculo fugitivo obſervata non fuerunt, pro tua humanitate, ut ea emendes, obnixè rogo.

P. 6. l. 12. librorum multitudine. p. 12. l. 18. Braſſicanus. p. 14. l. 5. lege &. p. 15. l. 20. Auſtrum. p. 16. l. 10. Braſſicanus. p. 17. à linea 10. ad 14. deleantur virgulæ. p. 17. l. 20. referant. p. 21. l. 20. dele l. I. p. 23. l. 16. Joannes Langus. p. 27. l. 23. Corviniana. p. 30. l. 9. regiæ. l. 15. manuſcriptor. p. 38. l. 2. Malateſtum. l. 12. Capuanum. p. 40. l. 14. minutis. p. 43. l. 6. dele &c. & lege de. p. 52. l. 24. cellam. p. 53. l. 2. oppoſitam. p. 53. l. 4. proſpere peracto. p. 54. l. 23. dele certum, lege contra. p. 59. l. 6. compararentur, futuros. p. 68. l. 14. pro impreſſ. lege in perg. & p. 85. l. 17. Tamboro.

This book should be returned to the Library on or before the last date stamped below.

A fine is incurred by retaining it beyond the specified time.

Please return promptly.

Digitized by Google